

GENERALUL ASLAN CONSEMNEAZĂ... ÎN JURNALUL DE OPERAȚII AL ARMATEI 3 ROMÂNE

*Dr. Luminița GIURGIU**

La declararea mobilizării, Armata 3 – mare unitate de nivel operativ – strategic – s-a constituit la 14/27 august 1916, cu misiunea de apărare a frontierei de Sud a României. A fost desființată la 7 octombrie 1916, unitățile sale fiind preluate de Armatele 1-a și a 2-a. Generalul Mihail Aslan a fost comandantul ei între 14/27 august și 26/7 septembrie 1916.

Se impun câteva informații despre personalitatea acestuia. Mihail Aslan s-a născut 10 august 1857, în Onești, în familia hatmanului Alecu și a Feliciei Ceur-Aslan (născută Moeser). A fost căsătorit cu Eliza Olănescu. Absolvent al Școlii Militare de Infanterie și Cavalerie din București (1875-1877), a urcat treptele ierarhiei militare de la gradul de sublocotenent (1877), locotenent (1880), căpitan (1882), maior (1890), locotenent-colonel (1896), colonel (1901), la cel de general de brigadă (1908) și de divizie (1914). A participat la Războiul de Independență (cu gradul de sublocotenent în Batalionul 2 Vânători). Cariera sa l-a purtat la Regimentul 27 Dorobanți Bacău (1880), Școala Fiilor de Militari din Craiova (1882), Regimentul 10 Dorobanți (1883-1885), Regimentul 26 Dorobanți (1890-1893), Batalionul 2 Vânători (1893-1896), Școala Militară de Infanterie și Cavalerie (director de studii și profesor; 1897-1901), Regimentul 22 Infanterie Dâmbovița (1901-1903), Regimentul 27 Infanterie Bacău (1903-1907), Brigada 15 Infanterie (1907-1910), Direcția Personalului din Ministerul de Război (director superior; 1910-1912), Direcția Infanteriei din Ministerul de Război (1912-1913), Inspector Tehnic al Infanteriei (1914). În timpul celui de Al Doilea Război Balcanic, generalul Mihail Aslan a comandat Divizia 3 Infanterie, fiind ulterior numit comandant al Corpului 3 Armată (1913). A fost comandantul Armatei 3 între 14/27 august și 25 august/7 septembrie 1916, când i s-a luat comanda pentru căderea Turtucaiei și al Corpului 2 Teritorial (ianuarie 1917-30 aprilie 1918). A demisionat la 30 aprilie 1918, fiind trecut în rezervă. Cariera sa militară a fost răsplătită cu Ordinele „Steaua României” în grad de cavaler (1895) și în grad de ofițer (1907) și „Coroana României” în grad de comandor (1910), Ordinul „Frantz Iosef” clasa a II-a (1896), Ordinul „Tezaurul Sfânt” japonez în grad de mare ofițer (1912), „Medalia Apărătorilor Independenței”, „Medalia Comemorativă rusă a Războiului din 1877-1878”, Medalia Jubiliară „Carol

* Comisia Română de Istorie Militară.

I" (1906), „Crucea trecerii Dunării” și „Semnul Onorific de Aur pentru serviciul militar de 25 de ani” (1901). A decedat la 29 aprilie 1936, la București.

Dar să revenim. La declanșarea ostilităților, la 15 august 1916, generalul Mihail Aslan a emis „Directiva operativă nr. 1”:

„I. Misiunea Armatei III în raport cu operațiunile generale ale forțelor noastre

Grosul forțelor noastre vor opera ofensiv în Transilvania și Banat.

Armata III va asigura libertatea de acțiune a grosului forțelor, apărând teritoriul național și respingând atacurile ce le-ar întreprinde inamicul de la Sud.

Armata III va opera de comun acord cu trupe imperiale ruse.

II. Situația inamicului pe frontul de Sud

Trupele bulgare destinate a opera contra României, în urma ajutoarelor primite de la germani și austro-ungari, se găsesc figurate în schița...[schița nu se regăsește în document – n.n.]

După informațiile primite se pare că misiunea forțelor bulgare este, în primul rând, de a atrage cât mai multe trupe române spre Sud, în scopul de a ne împiedica să executăm operațiunea ofensivă spre Transilvania și Banat.

Pentru executarea acestei misiuni, este probabil, că trupele bulgaro-aliat, dotate cu o puternică artilerie grea (dispusă în anumite puncte pe malul drept dominant al Dunării), vor întreprinde o serie de demonstrații de-a lungul Dunării, însoțite de un puternic bombardament al localităților de pe malul stâng, în scopul de a fixa cât mai multe trupe române, mai cu seamă în zona cuprinsă între Olt și Argeș, sub amenințarea unei treceri a fluviului și înaintare spre Capitala țării.

Dacă încercările de trecere ale inamicului în zona de mai sus, în zona Bechet – Corabia – Izlaz, precum și stăpânirea momentană a unei porțiuni de teritoriu național, va fi aproape imposibilă, deoarece bulgarii nu au trupele necesare în acest scop.

Trupele inamice, care se vor avânta prea mult spre Nord, vor fi distruse prin contraofensiva Armatei III, care se va executa conform dispozițiilor ordonate de acest comandament.

Forțele bulgare din zona Razgrad – Varna vor avea, desigur, misiunea de a întreprinde o ofensivă bruscă în Dobrogea, în scopul de a răscula populația bulgară din noul teritoriu și a împiedica debarcările trupelor imperiale ruse la Cernavodă. În acest din urmă scop, este probabil, că trupele numeroase de cavalerie (20-25 escadroane), de care dispune

grupul bulgar de Est, vor întreprinde raiduri spre linia Cernavodă – Medgidia – Constanța.

Executarea misiunii

Operațiunile Armatei III vor trece prin două faze și anume:

a) o fază inițială defensivă;

b) o a doua fază ofensivă.

În prima fază, trupele Armatei III, de pe malul stâng al Dunării, vor avea misiunea de a se opune încercărilor de trecere a Dunării, căutând să respingă pe țărmul opus trupele inamice, care ar fi reușit să pună piciorul pe teritoriul român.

În această primă fază, trupele române de pe malul drept al Dunării (Div. 17¹, Div. 9² și Div.19³) vor rezista atacurilor bulgare, acoperind, în același timp debarcarea trupelor ruse și adunarea lor după debarcare în zona Cernavodă – Medgidia.

Trupele de pe malul drept al Dunării vor executa eventual mici contraatacuri ofensive, amenințând flancul și spatele grupei inamice ce ar fi

¹Generalul Constantin Teodorescu (n. 25 ianuarie 1863- d. ?), absolvent al școlii de subofițeri București (1881-1883), Școlii Militare de Infanterie și Cavalerie (1883) și a Școlii Superioare de Război (1893-1895); a urcat toate treptele ierarhiei militare de la gradul de sublocotenent (1883), locotenent (1887), căpitan (1893), maior (1900), locotenent-colonel (1903), colonel (1911), la cel de general de brigadă (1915); în timpul Primului Război Mondial a fost comandantul Diviziei 17 Infanterie, în perioada 14/27 august-24/6 septembrie 1916; a fost decorat cu Ordinele „Coroana României” (1912) și „Steaua României” (1913).

²Generalul Ioan Basarabescu (n. 15 februarie 1861, Topliceni – d. 1934 București), absolvent al Școlii Speciale de Infanterie și Cavalerie din București (1878-1880) și al Școlii Speciale de Artilerie și Geniu (1881-1883), a urcat toate treptele ierarhiei militare de la gradul de sublocotenent (1880), locotenent (1884), căpitan (1889), maior (1896), locotenent-colonel (1902), colonel (1907) la cel de general (1912). A participat la cel de-Al Doilea Război Balcanic și la Primul Război Mondial în calitate de comandant al Diviziei 9 Infanterie, în perioada 15 august-30 august 1916. I s-a luat comanda pentru modul defectuos în care a condus marea unitate în sprijinul garnizoanei Turtucaia.

³ Nicolae Arghirescu (n. 1864 – d. 1919); absolvent al Școlii Militare de Infanterie și Cavalerie din București (1884-1886) și al Școlii Superioare de Război; a urcat treptele ierarhiei militare de la gradul de sublocotenent (1886), locotenent (1891), căpitan (1897), maior (1906), locotenent-colonel (1910), colonel (1912), la cel de general de brigadă (1916); a participat la cel de-Al Doilea Război Balcanic și la Primul Război Mondial; a fost comandantul Regimentului 2 Infanterie, Brigăzii 7 Infanterie, Diviziei 19 Infanterie (1916) și al Diviziei 6 Infanterie (1916-1918); a fost decorat cu Ordinele „Coroana României” în grad de ofițer (1911) și „Steaua României” în grad de ofițer (1912), medalia „Bene Merenti” (1913).

reușit să treacă Dunărea, silind astfel pe bulgari a lăsa cât mai multe forțe pe dreapta Dunării.

În această fază, trupele Div. 17 (Turtucaia), Div. 9 (Silistra) și Div. 19 vor conta în primul rând numai pe propriile lor forțe.

În fața atacurilor unor forțe superioare, Div. 9 și Div. 17 vor rezista în întăririle capetelor de pod până la ultima extremitate, cunoscând că prin rezistența lor, vor înlesni înaintarea trupelor rusești în Dobrogea de Sud, precum și executarea operațiunilor ofensive ulterioare ale Armatei III.

A doua fază va începe după intrarea în linie a trupelor imperiale ruse, la data ce se va comunica ulterior; pentru această fază se vor da instrucțiuni la timp.

Comandantul Armatei III
General de divizie Aslan

Șef de Stat Major
General Mărdărescu^{4,5}.

Desfășurarea operațiunilor militare este cunoscută, ca și consecințele dramatice asupra cursului primei conflagrații mondiale. Considerăm că este oportun să prezentăm modul cum ele au fost consemnate într-un document important pentru o unitate militară, indiferent de mărimea și forța ei, respectiv Jurnalul Operațiunilor Militare, care se deschide la momentul în care se ordonă mobilizarea. Precizăm că la pace unitățile militare consemnează activitățile desfășurate în Registrul Istoric.

În documentul întocmit de Armata 3 putem găsi unele posibile explicații la ceea ce s-a întâmplat la Turtucaia.

⁴Mărdărescu Gheorghe (n. 4 august 1866, Iași – d. 5 septembrie, Bad Nauheim, Germania), absolvent al Școlii de Ofițeri de Cavalerie și Infanterie din București (1888), ale Școlii Superioare de Război și al Cursurilor de comandă la Brück (Austro-Ungaria) și Spandau (Germania); a urcat toate treptele ierarhiei militare de la gradul de sublocotenent (1886), locotenent (1891), căpitan (1896), maior (1906), locotenent-colonel (1910), colonel (1913), general de brigadă (1916), general de corp de armată (1927); în rezervă din 1930; a fost director de studii la Școala Superioară de Război (1901-1906); primul comandant al Școlii de Tragere a Infanteriei (1906); șef de stat-major al Corpului 1 Armată (1913); comandant al Brigăzii 8 infanterie (1914) și al Brigăzii 18 Infanterie (1916); șef de stat-major al Armatei 3 (1916) și al Armatei 2 (septembrie 1916); comandant al Diviziei 1 Infanterie (1918); inspector Tehnic al Infanterie (noiembrie 1918); comandant al Comandamentului Trupelor din Transilvania (1919); inspector al Infanteriei (1920); ministru de război (25 martie 1922-30 martie 1926); inspector al Inspectoratului 3 Armată (1926-1930); decorat cu Ordinul „Mihai Viteazul” clasa a III-a.

⁵Arhivele Militare Române (în continuare AMR), Fond Corpul 6 Armată, dosar nr. 34, ff. 62 - 65.

„15.VIII.1916

1. Pe frontiera de Sud a Dobrogei, nimic.

2. La Giurgiu, bateriile noastre de lanstorpile au scufundat un vas de război austriac, iar celelalte monitoare de la Rusciuc au angajat lupta cu bateriile de poziție de la Giurgiu. Portul Ramadan a fost bătut și distrus, vase austriece au fost lovite; două monitoare scufundate.

3. La Brigada 2 Călărași: comandantul Brigăzii 2 Călărași raportează că la Petroșani, bulgarii au început a trece Dunărea, debarcând 2 companii pe teritoriul român. Brigada 2 Călărași cere ajutoare. În dimineața de 16 august aceste companii s-au retras.

Pe restul frontului Armatei a III-a, nimic.

În rezumat, s-au făcut stricăciuni portului Ramadan și orașului Giurgiu. S-au scufundat două monitoare austriece.

Noaptea s-au lansat bombe din aeroplane, primele care atacă capitala, însă nicio victimă.

Pierderi la Zimnicea: 2 soldați morți, 9 soldați răniți (Batal. Mil. Vlașca și Batal IV/60).

Trofee: la Izlaz, 18 prizonieri unguri și 18 cai.

Podul de la Silistra a fost întins.

4. Divizia de Cavalerie rusă însă, care în ziua de 14 august, ora 5 p.m., a trecut Dunărea peste podul întins la Isaccea a pornit spre Sud, cu destinația a cantona la Babadag.

Corpul de Armată rus se transportă pe Dunăre, pentru a debarca la Cernavodă.

Podul de la Isaccea s-a început în ziua de 13 august și s-a terminat la amiaza zilei de 14 august.

16.VIII.1916

Monitoarele austriece au continuat a bombarda Cioroiu, dar mai ales Zimnicea, unde au avut și 4 morți și mulți răniți.

S-au bombardat de aceste vase și satele Flămânda, Giurgiu, Seaca; la Izlaz s-au capturat un proiector și materiale aflate pe un remorcher.

Pe restul frontului de Sud, liniște.

17.VIII.1916

1. La Zimnicea se observă oarecare aglomerări de trupe pe malul bulgăresc.

2. Bulgarii au trecut frontiera de Sud a Dobrogei și la ora 5 p.m. se găseau cu capetele coloanelor la 6 km Sud de Bazargic.

Regimentul 40 Infanterie este pe punctul de a începe să se retragă.

Bazargicul a fost evacuat de autoritățile administrative.

3. Comandantul Corpului Armată rus a fost la Marele Cartier General, general Zaioncikovsky⁶.

18.VII.1916

1. În Dobrogea, bulgarii s-au retras, menținând ocupate numai satele de la frontieră, la Sud-Est de Bazargic. Comitagi au pătruns la Bazargic și au încercat să provoace răscoală, dar șefii lor au fost prinși și împușcați.

Din această cauză autoritățile administrative au evacuat Bazargicul.

2. Pe Dunăre nimic important, decât că în fața Capului de Pod Turtucaia, sectorul Turcșmil, pichetele noastre 52-56 au fost atacate.

19.VIII.1916

1. La Turtucaia, forțele bulgare, aproximativ o brigadă, au început a ataca Sectorul de Vest. S-au luat toate măsurile pentru a respinge inamicul peste frontieră.

Au avut loc vii acțiuni de infanterie pe linia Turcșmil – Senova.

Planul de apărare al Turtucaiei a intrat în sfârșit în aplicare.

Comandantul Capului de Pod are însă toată încrederea în victoria sa, care este sigură.

20.VIII.1916

1. În noaptea de 19 spre 20 august, ora 9.45, două monitoare austro-ungare au deschis bombardamentul contra Giurgiului.

2. La Turtucaia, între orele 1-4.30 noaptea, bulgarii au atacat concentric trupele înaintate din toate sectoarele și anume pe următoarele direcții:

a) Turcșmil, unde au fost respinși;

b) Senevo;

c) Hadjifaclar – Kovandjilar, unde au ocupat pichetele.

La ora 10 dimineța, atacul a început cu toată vigoarea pe toate direcțiile; de asemenea este atacată și Silistra, unde s-a semnalat cavalerie.

⁶Andrei Medardovici Zaioncikovski (n. 8/20 decembrie 1862, Oriol, Gubernia Oriol –d. 22 martie 1926, Moscova); absolvent al Școlii Militare de Ofițeri de Artilerie „Mihailovskaia” din Sankt Petersburg (1879-1882) și al Academiei Statului Major General „Nicolaevskaia” din Sankt Petersburg (1886-1888); grade militare: sublocotenent (1882), locotenent (1885), căpitan (1890), maior (1893), locotenent-colonel (1895), colonel (1899), general-maior (1905), general de infanterie (1916); comandant al Brigăzii 2 Infanterie Siberiană, al Brigăzii 1 Infanterie de Gardă și al Corpului 30 Armată. În Primul Război Mondial a fost comandant al Corpului 47 Armată rus, compus din două divizii ruse și una sârbă și care avea un efectiv de circa 30.000 de oameni (Convenția semnată la 4/17 august 1916 prevedea 50.000 de militari). Ulterior, comandant al Grupului Operativ de Est și apoi al Armatei de Dobrogea (compusă din mari unități române și ruse). A fost înlocuit, datorită insucceselor, cu generalul Vladimir Vladimirovici Zaharov, Armata de Dobrogea luând denumirea de Armata de Dunăre. A participat la Războiul Ruso-Japonez, la Primul Război Mondial și la Războiul Civil rus (1918-1920).

3. Ora 7.45, trei hidroavioane au bombardat portul și orașul Constanța, omorând doi cercetași, un elev, un milițian și portarul școlii (total 5), toți din spitalul format în Școala Normală din Constanța.

S-au mai ucis un civil și 7 marinari morți și alți 7 răniți de pe vasul-amiral rus, care staționează la Constanța = 13 morți, 10 răniți.

4. Bateria bulgară din fața Izlazului a bombardat și scufundat vasele capturate în ziua a 2-a [de] mobilizare.

5. Două companii bulgare, la care s-au atașat și locuitorii satului Baladja, au atacat și ocupat acest sat.

Comandantul Diviziei 19 a ordonat a se ataca cu 2 batalioane, respingând pe inamic peste frontieră. De la noi – 2 ofițeri răniți și 29 trupă.

Răniți: căpitan Popescu Gheorghe, sublocot[enent] rez. Niculescu Ioan și 29 trupă.

Morți: 8 oameni [din] Regimentul 40 Infanterie.

6. La ora 10 dimineața a început bombardarea Calafatului de către monitoarele inamice.

7. Batalionul Acadânlar⁷ este atacat cu forțe superioare, ca și batalionul Curt-Bunar.

21.VIII.1916

1. În Dobrogea, Divizia 19 a luat ofensiva pe frontul Ekisce – Kadiokioi, contra detașamentelor inamice, care au fost respinse.

S-a atacat de asemenea satul Gheikciler în sectorul Balcic, unde a fost rănit căpitanul Vârtejeanu Artur⁸ din Regimentul 9 Vânători și unde a dispărut lt. Niță Ștefan.

În rezumat, Divizia 19 s-a arătat plină de inițiativă și activitate, ținând în frâu forțe superioare, respingându-le chiar peste frontieră.

2. Capul de Pod Silistra a fost speriat de o singură brigadă de cavalerie cu 2 batalioane și 2 baterii, pierzând jumătate din cele 2 batalioane, dislocate în acoperire la Acadânlar și Curt-Bunar.

În timp ce Capul de Pod Turtucaia a fost vehement atacat printr-un atac bruscat, executat cu două divizii bulgare, Divizia 9 a intrat în fortificații și a stat nepăsătoare la atacurile grele ale Capului de Pod Turtucaia, fără a interveni, cu toate că nu a fost de loc atacată în cursul zilei.

⁷ Astăzi Dulovo. Între 1913 și 1940, Acadânlar a aparținut României, făcând parte din județul Durostor, regiunea Silistra.

⁸ Căpitanul Artur Vârtejeanu era comandantul Companiei 3 din Batalionul 1 Vânători (comandant Gheorghe Rasoviceanu). Rănit în timpul atacului pentru recuperarea pichetului Gheikciler, a fost evacuat la Ceairlighioi.

În fața celui cap de pod, fracțiuni foarte mici de infanterie cu câte o baterie și o brigadă de cavalerie au reușit să se apropie mult de linia înaintată a capului de pod și n-au fost contraatacate de loc.

3. Capul de Pod Turtucaia a avut de suportat atacurile repetate de 7 ori ale 2 divizii bulgare, respingându-le cu desăvârșire și înscriind o pagină glorioasă în istoria războiului nostru actual. Mormane întregi de cadavre zac în fața obstacolelor de sârmă. Divizia 1 bulgară (Sofia) a atacat și Sectorul de Sud, iar Divizia 4 a atacat Sectorul de Vest.

Majoritatea proiectilelor de 305 mm ale inamicului nu fac explozie.

La ora 7.30 p.m., bulgarii au dat al 8-lea atac în Sectorul Staroselo, care s-a prăbușit în fața obstacolelor de sârmă; după ½ oră, la 8 p.m., s-a dat al 10-lea atac, care a reușit să pătrundă în poziția de la Staroselo, care, din cauza lipsei de rezerve, a trebuit să fie părăsit, rămânând să fie reluat în urmă prin contraatac; de la ora 9 p.m. până la 3 dimineața, a fost liniște completă.

22.VIII.1916

1. La ora 7.45 dimineața, bulgarii au dat al 11-lea atac, cu 2 batalioane și artilerie, în Sectorul Kalimok; aceste batalioane au fost distruse de către mitralierele de 37 mm din Ostrovul Kiuslugeana, de către bateria de marină de pe țărmul stâng al Dunării și de către artileria sectorului, toate încrucișându-și focurile; 2 batalioane de miliții au contraatacat și ele, contribuind la distrugerea inamicului.

23.VIII.1916

La ora 12.30 p.m., lt. Bădescu telefonează: «Domnule căpitan, suntem distruși; trupa fuge în debandadă și a ajuns pe linia a 3-a». În realitate, ofițerul era foarte impresionat și vorbea sub impresia proiectilelor ce se auzau bubuind. De fapt, căzuse o mică porțiune din linia 1-a. În după-amiaza zilei, situația se îmbunătățise atât de mult încât inamicul a fost mulțumit că nu a fost contraatacat.

24.VIII.1916

Am fost trimis în misiune la Silistra pentru a debarca Brigada 40 Infanterie, la Silistra în loc de Călărași. Am mers apoi să transmit Diviziei 9 ordinul să atace Turtucaia în flanc și spate.

Am simțit cea mai mare mâhnire în viața mea, la ora 11.30 p.m., când am văzut halul *moral*, *fizic* și *material* în care se găsea Divizia 9, nemâncată, cu 40 km de marș, ea trebuia să salveze Turtucaia până unde erau încă 40 km.

1. O coloană compusă din 6 batalioane și 5 baterii înainta pe șoseaua Silistra – Turtucaia, urmată de toată ambulanța diviziei, de divizionul coloane muniții, trenul regimentar și căruțe numeroase pline cu muniții, care

curgeau neîncetat de la depozitul Călărași. Era o tragedie privirea acestei coloane nesfârșite, amestecată cu trăsuri de toate categoriile și împestrițată cu trupe în dezordine, rupte de oboseală și nemâncate.

2. O coloană compusă din 2 batalioane [din] Regimentul 35 Infanterie și 2 baterii din Regimentul 3 Artilerie, se zice că avea ordin ca de la Atmagea să însoțească ca flancgardă pe stânga, coloana principală.

3. O a treia coloană compusă din Regimentul 7 Vânători (1 batal[ion] și 2 batalioane din Regimentul 35 Infanterie cu 3 baterii din Regimentul 3 Artilerie, era trimisă în ajun să facă o recunoaștere ofensivă spre Alfatar, de unde, se zice, că avea ordin să înainteze tot spre Turtucaia.

Aceste din urmă 2 coloane, întâlnindu-se cu forțe inamice secundare, au luptat slab, menținându-se pe loc.

La ora 5 dimineăta, coloana principală neasigurată pe stânga, deoarece coloana Atmagea a fost în *panică* și a fugit spre Capul de Pod Silistra, a ajuns după un marș de 66 km istovită și mai rău. S-a odihnit până la ora 8 dimineăta, când a început lupta la Sarsânlar, cu trupe inamice evaluate la 4 regimente infanterie, artilerie și cavalerie. La ora 3 p.m., coloana a început retragerea spre Silistra, unde trupele au ajuns în cursul nopții de 24/25 august. Moralul trupelor era scăzut și trebuiau câteva zile pentru reconstituirea lor. Garnizoana Capului de Pod Silistra a luat în sfârșit contact cu brigada de cavalerie înspre Alfatar.

Pierderile Diviziei 9 au fost însemnate. Căpitanul Cristea Ioan mort, lt. col. Dimitriu rănit.

Din cauza neconservării forțelor, Divizia 9 nu și-a îndeplinit misiunea; s-a retras în fața unui inamic inferior numeric.

Turtucaia a căzut împreună cu tot materialul aflat acolo, însă **soldatii s-au purtat vitejește până noaptea târziu**, iar trupele bulgare nu au intrat în oraș decât în ziua de 25 august.

Comandantul Capului de Pod, cu statul său major, au părăsit Turtucaia, la ora 2 p.m., nerăniți.

După aprecierea personală, nu trebuiau trimise de loc ajutoare la Turtucaia, iar Garnizoana Capului de Pod, după ajungerea pe linia a 3-a de rezistență trebuia să evacueze Capul de Pod, sub protecția unei ariergarde, salvându-se tot materialul care se putea salva.

Pierderea Turtucaiei însă nu constituie un indiciu de prea mare neliniște, deoarece bulgarii au avut și ei pierderi imense.

O singură condiție ne trebuie pentru a reuși: *o voință de fier și un plan hotărât de la care să nu ne dăm de loc înapoi*⁹.

⁹A.M.R., Fond Marele Cartier General, dosar nr. crt. 465, ff. 83 - 91.

Turtucaia (19 august/1septembrie-24 august/6 septembrie), Bazargic (22 august/4 septembrie-26 august/8 septembrie), Silistra (26 august/8 septembrie), retragerea armatelor ruso-române pe aliniamentul Rasova – Cobadin – Tuzla (1/14 septembrie), luptele de pe aliniamentul Rasova – Cobadin – Topraisar – Tuzla (3/16-8/21 septembrie), Flămânda (18 septembrie/1 octombrie-22 septembrie/5 octombrie), Constanța (9/22 octombrie) reprezintă momente de tragic eroism, dar și de neputință. Succesiunea de retrageri și înfrângeri dureroase a determinat oprirea acțiunii și mutarea trupelor pe frontul din Transilvania, unde ofensiva germano-austro-ungară devenea amenințătoare. Drept consecință, la 20 septembrie/3 octombrie, armata română din Transilvania începe retragerea generală.

GENERAL ASLAN WRITES...
IN THE OPERATIONS LOG OF THE ROMANIAN ARMY 3
-abstract-

Key Words: 1916, Romanian Army 3, General Mihail Aslan, Operations Log, Turtucaia.

At the time of its establishment, the commandant of the Army 3 was General Mihail Aslan. His military career was affected by the loss of the Turtucaia Bridgehead. In the interwar period and after, the episode was widely debated, with accusations and acquittals in the public space. The Operations Log of the Army 3 offers possible explanations for that defeat which had disastrous consequences for the subsequent course of the military operations.